

Ulovlig å fjerne saksdokument

Kommunal Rapport 06.02.2017

Å fjerne arkivverdig materiale er et lovbrudd som kan straffes med bøter, advarer jussprofessor Jan Fridthjof Bernt.

Når et notat om et tema som dette blir utdelt til medlemmene av formannskapet i møte, må det klart nok ses som et grunnlag for saksbehandling, selv om det ikke tas opp til behandling der og da. Det er dermed arkiveringspliktig, påpeker jussprofessor Jan Fridthjof Bernt.

En ordfører har skrevet et notat knyttet til en sak som omhandler forholdet mellom politikere og administrasjon. Notatet ble utdelt til formannskapet på et lukket møte, og notatet ble arkivert. Nå har formannskapet vedtatt å fjerne notatet fra arkivet. Er det lov?

Bernt svarer

Svaret på dette er klart nok nei, men forståelsen og anvendelsen av de relevante rettsreglene her er en ganske komplisert rebus.

Utgangspunktet er bestemmelsen i arkivloven § 6 som fastslår plikten for offentlige organer til å ha arkiver som «skal vera ordna og innretta slik at dokumenta er tryggja som informasjonskjelder for samtid og ettertid». For kommunene ligger dette ansvaret på kommunen som helhet, se lovens § 2 bokstav, jf. arkivforskriften § 1-2, første avsnitt. Det er rådmannens ansvar å påse at lovens regler om arkivering blir fulgt, se arkivforskriften § 1-1, andre avsnitt.

I arkivforskriften § 2-6, første avsnitt, andre setning, er det videre fastsatt at «I journalen skal ein registrere alle inngåande og utgåande dokument som etter offentleglova § 4 må reknast som saksdokument for organet, dersom dei er gjenstand for saksbehandling og har verdi som dokumentasjon». I dette ligger en underliggende forutsetning om at slike dokumenter også skal arkiveres etter reglene i arkivloven og arkivforskriften.

Når et notat om et tema som dette blir utdelt til medlemmene av formannskapet i møte, må det klart nok ses som et grunnlag for saksbehandling, selv om det ikke tas opp til behandling der og da. Det angår viktige premisser for formannskapets virke. Det er dermed arkiveringspliktig. I tillegg må det journalføres. Unntaket fra journalføringsplikt i arkivforskriften § 2-6, første avsnitt, tredje setning, for organinterne dokumenter, gjelder ikke her. Se samme bestemmelses fjerde setning, der det fastslås innsynsrett blant annet (bokstav b) i «dokument som omtalt i offentleglova § 16 fyrste ledd bokstav a ... », der det fastslås at denne unntaksregelen ikke gjelder «saksframlegg med vedlegg til eit kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalt organ».

Arkivloven § 9 fastsetter så at uten særskilt hjemmel i forskrift etter loven, eller særskilt samtykke fra Riksarkivaren, kan det som er arkivert blant annet ikke «kasserast». *En fjerning fra arkivet som det er her tale om, vil da være et brudd på dette forbudet, og rådmannen kan, som arkivansvarlig, derfor ikke gjennomføre formannskapets vedtak om dette, uten å risikere straff etter arkivloven § 22: «Den som handlar i strid med føresegner gjevne i eller i medhald av denne lova, kan straffast med bøter».*